

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Intensieve veehouderij Balkenbeltsweg, gemeente Tubbergen

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

27 februari 2009 / rapportnummer 2164-30

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De gemeente Tubbergen wil het Bestemmingsplan 'Buitengebied 2006' (partieel) herzien om zo medewerking te verlenen aan het verzoek om nieuwvestiging van een intensieve veehouderij op een locatie aan de Balkenbeltsweg. Vanwege de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden en het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor milieueffectrapportage (m.e.r.) beoordelingsplichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Het bevoegd gezag bij deze procedure is de gemeenteraad van Tubbergen.¹

De volgende punten beschouwt de Commissie als hoofdpunten voor het op te stellen plan-milieueffectrapport (verder genoemd plan-MER). Dat wil zeggen dat het plan-MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het niet op onderstaande punten in gaat:

- een onderbouwing van de locatiekeuze;
- de vraag of milieugebruiksruimte² aanwezig is voor de nieuwvestiging van de intensieve veehouderij en/of met maatregelen milieugebruiksruimte gecreëerd kan worden;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden en gebieden met zeer kwetsbare natuur binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In het geval significante negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, dient een 'passende beoordeling'³ in het plan-MER te worden opgenomen;
- de gevolgen voor geurhinder;
- de gevolgen voor fijn stof concentraties.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is het van belang dat het plan-MER:

- een zelfstandig leesbare samenvatting bevat, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor de bestuurlijke besluitvorming;
- een heldere vergelijking bevat van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en hetzelfde detailniveau;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal voorzien van duidelijke schaal en legenda en ander ondersteunend beeldmateriaal bevat.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de notitie R&D moet worden gelezen.

2. BELEIDSKADER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tubbergen heeft besloten medewerking te willen verlenen aan het verzoek om nieuwvestiging van een intensieve veehouderij op een locatie aan de Balkenbeltsweg ongenummerd te Langeveen. De locatie is gelegen in het landbouwontwikkelingsgebied Geesteren (LOG Geesteren) in de gemeente Tubbergen. Deze nieuwvestiging is niet in overeenstemming met het geldende bestemmings-

¹ Voor gegevens over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de werkgroepsamenstelling, zie bijlage 1.

² Zie voor een beschrijving van de milieugebruiksruimte paragraaf 3.2 van dit advies.

³ De zogenaamde 'passende beoordeling' maakt deel uit van de Habitattoets die nodig is voor de toetsing aan de eisen van de Natuurbeschermingswet 1998.

plan Buitengebied 2006. Daarom zal een partiële herziening van het bestemmingsplan moeten plaatsvinden.

Beschrijf welke wet- en regelgeving de beleidsruimte voor deze herziening van het bestemmingsplan begrenst. Ga in op de diverse milieuthema's die hierbij bepalend (kunnen) zijn, zoals natuur/ammoniak, landschap, luchtkwaliteit, geur, geluid en mobiliteit. Met name ten aanzien van de Natuurbeschermingswet 1998 adviseert de Commissie alert te zijn op nieuwe ontwikkelingen en jurisprudentie.

Besteed daarbij in ieder geval aandacht aan:

- Reconstructieplan Salland-Twente;
- Natuurbeschermingswet 1998⁴;
- de Wav, Wgv en de Wet Luchtkwaliteit 2007;
- Streekplan Overijssel 2000+ (inclusief provinciale EHS);
- gemeentelijk beleid, waaronder de gebiedsuitwerking LOG Geesteren en het bestemmingsplan (i.v.m. geluid, bouwhoogtes, oppervlak bouwblok en dergelijke);
- andere planologische randvoorwaarden voor het vestigen van de voorgenomen vleesvarkenshouderij in het buitengebied;
- eventueel specifiek gemeentelijk geurbeleid;
- Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen).

3. ALTERNATIEVENBESCHRIJVING

3.1 Huidige situatie, referentiesituatie en autonome ontwikkeling

De heer J.G. Bos exploiteert in een maatschap een zeugenhouderij op de locatie Balkenbeltsweg 7a te Langeveen. Op deze locatie rust een bouwblok en een geldende milieuvergunning. Naast deze locatie huurt de heer Bos op diverse plaatsen vleesvarkensplaatsen. De heer Bos heeft plannen om op ongeveer 250 meter van zijn huidige locatie een nieuw varkensbedrijf op te richten (Balkenbeltsweg ongenummerd). Het betreft nieuwvestiging op een locatie die gelegen is in het LOG Geesteren.

Hanteer de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen als referentiesituatie om de bestemmingsplanherziening mee te vergelijken. Op de huidige locatie is geen agrarisch bedrijf aanwezig. De milieueffecten van het voornemen moeten vergeleken worden met de te verwachten milieubelasting wanneer het initiatief niet gerealiseerd zou worden.

Beschrijf de atmosferische depositie van zuur en stikstof op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de provinciale Ecologische Hoofdstructuur, zoals deze is in de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkeling. Beschouw daarbij ook de autonome ontwikkeling van de rundveehouderij in de omgeving. Ga tevens in op de uitbreidingen in veehouderij elders in de regio (dit kan ook in een andere gemeente zijn). Denk hierbij concreet aan bijvoorbeeld de atmosferische depositie op Natura 2000-gebied Engbertsdijkvenen en de te verwachten verandering hierin ten gevolge van de autonome

⁴ Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de 'Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden' (LNV, november 2008);

ontwikkeling (door groeiers, stoppers, toepassing emissie-arme systemen en groei v/d melkveehouderij).

Bij onzekerheden in de autonome ontwikkeling kan gewerkt worden met scenario's. Werk in dat geval, naast een meest waarschijnlijk scenario, ook een worst-case scenario uit. Ga voor het worst-case scenario uit van maximale groei binnen de bestaande milieuvergunningen volgens het vigerende bestemmingsplan, en vrije vestigingsruimte voor de melkveehouderij.

3.2 Alternatieven

Locatiekeuze

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt maar één locatie aangedragen waar het initiatief kan worden gerealiseerd. Geef in het plan-MER aan welke afwegingen hebben plaatsgevonden om tot deze locatiekeuze te komen, en welke plaats het milieu in deze afweging heeft ingenomen. Geef aan of de thuislocatie (Balkenbeltsweg 7) een realistisch locatiealternatief is. Geef aan welke belemmeringen een rol hebben gespeeld om de gewenste ontwikkeling naar een gesloten bedrijfsvorm op de (huidige) thuislocatie te realiseren.

Inzicht in locatiealternatieven is relevant omdat de notitie R&D aangeeft dat significante negatieve effecten binnen het Natura 2000-gebied niet zijn uit te sluiten, waardoor een 'Passende Beoordeling' noodzakelijk is.

Door in een vroeg stadium realistische locaties te selecteren kunnen knelpunten worden geïdentificeerd en kan de uitwerking van het plan-MER worden gericht op de onderscheidende zaken. Geef allereerst aan in welke mate de te overwegen locaties realistisch zijn.

Indien locaties niet of nauwelijks realistisch zijn, is het niet nodig deze in detail te onderzoeken. Geef in het plan-MER wel duidelijk aan welke locaties overwogen zijn en motiveer vervolgens waarom deze zijn afgefallen. Werk, uitgaande van de voorkeursvolgorde, tenminste één realistische locatie uit. Beschrijf daarbij hoe milieuaspecten een rol hebben gespeeld bij het bepalen van de onderzoekslocaties.

Milieugebruiksruimte

De Commissie adviseert om allereerst voor de voorkeurslocatie de volgende stappen te doorlopen om te bepalen of er milieugebruiksruimte is. Werk andere locaties verder uit wanneer blijkt dat er geen ontwikkelingsruimte is op deze locatie.

1. Bepaling van de milieugebruiksruimte

De milieugebruiksruimte dient om de ontwikkelingsmogelijkheden te bepalen binnen de wettelijke en beleidskaders. De omvang van de milieugebruiksruimte wordt met name bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid, verkeer, landschapbescherming en door de heersende milieubelasting.⁵ Aangezien het voornemen de ontwikkeling van de veehouderij betreft, wordt de milieugebruiksruimte vooral bepaald door de emissie van verzurende en vermestende stoffen, geur en luchtkwaliteit.

⁵ Om de ontwikkelingsruimte in een gebied te bepalen kan de milieugebruiksruimte worden uitgerekend door een omgekeerde benadering. Beschrijf/ bereken in het plan-MER de huidige belasting van het milieu. Ga vervolgens na waar de kritische belastinggrens ligt. De milieugebruiksruimte is het verschil tussen kritische belastinggrens en huidige belasting.

2. Bepaling van de ontwikkelbehoefte

Geef in het plan-MER aan hoe groot de benodigde milieugebruiksruimte voor dit initiatief is. Doe dit aan de hand van een minimum-variant (stal met maximale emissiereducties en een maximum-variant (stallen volgens Besluit huisvesting en IPPC-beleidslijn).

3. Confrontatie van milieugebruiksruimte met behoefte

Bepaal, op basis van de bovengenoemde milieugebruiksruimte en de behoefte aan ruimte voor nieuwvestiging en eventuele latere uitbreiding, welke ruimte de gemeente kan geven.

Ga hierbij – waar relevant – in op de maatregelen die de gemeente moet treffen binnen haar grenzen om binnen de milieugebruiksruimte te blijven. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het beperken van de kavelgrootte, bouwhoogte, eisen aan technische middelen om emissies te beperken, bedrijfsverplaatsing, saneren van milieuvergunningen en herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties. Geef per maatregel steeds aan welke consequenties deze heeft of kan hebben op de milieugebruiksruimte.

4. MILIEUASPECTEN

De notitie Reikwijdte en Detailniveau geeft de belangrijkste milieuaspecten weer die onderzocht moeten worden. Hiervoor geeft de Commissie hieronder een uitwerking van de onderzoeksplanpak.

4.1 Algemeen

Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Beschrijf bij mogelijke knelpunten - zoals bij ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, geur en luchtkwaliteit - de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen in het MER dient uitgegaan te worden van hetgeen de partiële herziening van het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt.

Beschrijf in het MER de maatregelen die getroffen kunnen worden om de milieugevolgen te mitigeren.

4.2 Natuur

Het plan-MER moet duidelijk maken welke gevolgen de alternatieven kunnen hebben op de natuur. Op basis van de natuurwet- en regelgeving moeten veel natuurgevolgen gedetailleerd onderzocht worden⁶. De Commissie adviseert in het plan-MER op hoofdlijnen een algemeen beeld te schetsen van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op de natuur in het studiegebied.

Geef in algemene zin aan:

- welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling daarvan is;

⁶ In bijlage 3 wordt nader ingegaan op de effecten van vermestende en verzurende stoffen op voor verzuring gevoelige gebieden.

- voor welke habitats en soorten aanzienlijke gevolgen van het initiatief te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de betreffende populaties betekent;
- welke mitigerende maatregelen de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming⁷

Beschrijf de mogelijke invloed van de voorgenomen activiteiten op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de (provinciale) ecologische hoofdstructuur (EHS).⁸ Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan.

Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre deze invloed kunnen hebben – al dan niet in cumulatie met andere activiteiten of handelingen – op een beschermd gebied (externe werking).

Natura 2000-gebieden

Geef voor in ieder geval het Natura 2000-gebied Engbertsdijksvennen:

- de instandhoudingsdoelstellingen⁹ voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of hersteldoelstelling;
- de landelijke staat van instandhouding¹⁰ en de huidige relatieve betekenis van dit gebied voor de verschillende soorten en habitats.

Onderzoek of er gevolgen zijn voor het Natura 2000-gebied. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat de alternatieven afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor de Natura 2000-gebieden, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden. Houdt daarbij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.¹¹ Neem de passende beoordeling herkenbaar op in het plan-MER.

Onderzoek in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aantast.¹² Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen goedgekeurd kan worden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹³ met succes wordt doorlopen.¹⁴

⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

⁸ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10, Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen, (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

⁹ Voor de Vogelrichtlijngebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen, te vinden in de aanwijzingsbesluiten van deze gebieden. Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden aan te wijzen: de Habitatrictlijngebieden worden daarmee aangewezen en de Vogelrichtlijngebieden worden opnieuw aangewezen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. Beschrijf in het MER, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogelrichtlijngebieden en, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten.

¹⁰ Zie de profielendocumenten van LNV.

¹¹ Art. 19f Natuurbeschermingswet 1998.

¹² Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

¹³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een voornemen inclusief locatiealternatieven.

In bijlage 3 van dit advies zijn aanbevelingen opgenomen voor de beschrijving van de effecten van de atmosferische depositie van verzurende en vermestende stoffen.

Ecologische hoofdstructuur

Belangrijke delen van het studiegebied, waaronder Natura 2000-gebied, zijn (deels) onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (inclusief verbindingso-nes). De Commissie adviseert de gevolgen voor natuurdoeltypen en doelsoor-ten te worden beschreven, zo nodig met eventuele mitigerende en compense-rende maatregelen¹⁵. Geef aan of de geldende 'wezenlijke kenmerken en waar- den' van de EHS worden aangetast en of de alternatieven passen binnen het toetsingskader¹⁶ voor de betreffende EHS-gebieden.

Soortenbescherming¹⁷

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.¹⁸ Ga in op de mogelijke gevolgen van de alternatieven op de standplaats (plan-ten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbods- bepalingen¹⁹ mogelijk overtreden worden. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Geur

Werk de voorgestelde analyses met betrekking tot geur(ruimte) uit. Indien er gemeentelijk geurbeleid is of nog wordt uitgewerkt, ga dan in op de milieuge- volgen van dit beleid.

4.4 Geluid

Breng in het MER globaal de geluidseffecten van het voornemen in beeld, en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij mini- maal in op:

- een representatieve bedrijfssituatie, inclusief het transport;
- een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
- incidentele bedrijfssituaties. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen doen.

Maak een inschatting of normen overschreden kunnen worden.

-
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het voornemen toch gerealiseerd moet worden?
 - C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁴ Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.

¹⁵ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemisatie door het in pandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is bijvoorbeeld het opheffen van andere emissiebronnen om de nettobijdrage op Natura-2000 niet toe te laten nemen.

¹⁶ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of de provinciale uitwerking daarvan.

¹⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁸ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹⁹ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

4.5 Luchtkwaliteit

Breng de gevolgen voor de luchtkwaliteit in beeld. Betrek zowel de mogelijke effecten van de inrichting zelf als ook de met de inrichting verbonden transportbewegingen bij de uitwerking.

Aannemelijk moet worden gemaakt dat het voornemen realiseerbaar is binnen de luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer. Indien er twijfel mogelijk is over de vraag of de grenswaarden worden overschreden, is een modelberekening nodig voor deze toetsing.

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze²⁰ de onderstaande punten. Wanneer de verwachting is dat er geen grenswaarden worden overschreden kunnen de onderstaande punten op basis van een *quick scan* worden beschreven:

- de achtergrondconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂²¹;
- de bijdrage van de stofemissies door de initiatieven mogelijk gemaakt door de bestemmingsplanherziening (inclusief verkeersbewegingen) aan de fijn stof- en NO₂-concentraties;
- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de mate waarin het alternatief bijdraagt aan de verbetering c.q. verslechtering van de concentraties fijn stof²²;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de overschrijdingsgebieden²³;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere gevoelige bestemmingen.

4.6 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen en karakteristieke houtwallen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen.

Visualiseer de varianten voor bouwmogelijkheden van de (intensieve) veehouderijen en andere agrarische bebouwing en bepaal de effecten daarvan op het landschapsbeeld in deze gebieden en naaste omgeving.

Geef aan waar en hoe negatieve effecten op kwetsbare en/of hoog gewaardeerde landschapstypen, cultuurhistorische en/of aardkundige waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Geef aan of schaalvergroting in de agrarische bedrijfsvoering ook buiten het bouwblok

²⁰ Voer alle berekeningen uit conform de Ministeriële regeling Beoordeling luchtkwaliteit 2007 van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Toets de fijn stof- en NO₂-concentraties aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet milieubeheer.

²¹ De Commissie adviseert om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

²² Daarbij gebruikmakend van de vereisten uit de Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007.

²³ Deze informatie is niet relevant voor de toetsing aan de grenswaarden en plandrempels uit de Wm. Deze gelden immers voor de buitenlucht in zijn algemeenheid (m.u.v. arbeidsplaatsen, waarop de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing is). Voor het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidseffecten acht de Commissie het echter van belang ook inzicht te geven in de mate van blootstelling van de bevolking. Gevoelige bestemmingen zijn woningen, scholen, ziekenhuizen, scholen, speeltuinen en sportvelden.

effecten voor het landschap zal hebben (zoals voor de verkavelingstructuur en houtwallen).

Beschrijf aan de hand van een bureauonderzoek waar zich archeologische waarden bevinden.

4.7 Bodem en water

Geef in het plan-MER aan of er gebieden in het studiegebied bekend zijn als bodembeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied of verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen.

Indien er een watertoets wordt uitgevoerd adviseert de Commissie de voor de m.e.r. relevante resultaten in het plan-MER op te nemen. Geef aan in hoeverre afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

5. MONITORING EN EVALUATIE

De Commissie adviseert het bevoegd gezag om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER een aanzet geeft tot dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

6.1 Vergelijking van alternatieven

Het plan-MER moet een heldere en gestructureerde opzet hebben zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking toegankelijker. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De Commissie adviseert om zoveel mogelijk kwantitatieve informatie op te nemen in de effectvergelijking.

Verder adviseert de Commissie om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in

de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen en daar in het MER op adequate wijze naar te verwijzen;

- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen.

6.2 Kaartmateriaal

Gebruik in het plan-MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging van kwetsbare objecten (woningen), bestaande veehouderijbedrijven en de intensieve veehouderijen in de omgeving. Geef daarbij voor zover mogelijk aan wat de omvang is van deze bedrijven en welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;
- de ligging en begrenzing van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen. Voorzie kaarten van een duidelijke schaal en legenda.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tubbergen

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Tubbergen

Besluit: herziening bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: nieuwvestiging van een intensieve veehouderij

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Op en Rond de Essen van 8 oktober 2008

advies aanvraag: 2 oktober 2008

ter inzage legging: 8 oktober tot en met

advies reikwijdte en detailniveau: 27 februari 2009

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de Notitie reikwijdte en detailniveau als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

ing. M.G.F. Hille (secretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

ir. M.C.J. Smits

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Natuurhistorische Vereniging, Vriezeveen
2. Waterschap Regge en Dinkel, Almelo

BIJLAGE 3 Vermestende en verzurende stoffen

In het MER moet aangegeven worden waar voor verzuring gevoelige gebieden liggen. Geef aan of sprake kan zijn van nadelige gevolgen van het voornemen op voor verzuring gevoelige gebieden. Geef aan of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebied 'Engbertsdijksvenen'. Beschrijf daartoe in het MER:

- De instandhoudingdoelstellingen, de staat van instandhouding en de kritische depositiewaarden voor de habitats in de Natura 2000-gebieden. De beoogde natuurdoelen en kritische depositiewaarden van de voor vermessing- en verzuringsgevoelige natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur²⁴.
- De achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermessende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in de natuurgebieden. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de meest recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en – indien beschikbaar – bij de provincie Overijssel.
- De huidige emissies en/of toekomstige emissies van de activiteit bij de verschillende alternatieven. Geef daarbij aan welke emissie²⁵- en depositie beperkende maatregelen genomen kunnen worden en of beheermaatregelen²⁶ tot de in het MER beschreven activiteit behoren.
- De door het voornemen veroorzaakte (toename van de) depositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef daarbij aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen.
- Beschrijf de gevolgen van de vermessende en verzurende deposities op de natuur. Geef daarbij aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositie waarden en wat de (toename van de) hoeveelheid zuurequivalenten per hectare (z-eq/ha) is.²⁷ Geef aan of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden.

Indien er een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt boven de kritische depositiewaarden zijn in Natura 2000-gebieden significante gevolgen niet uit te sluiten. De antwoorden op bovenstaande punten kunnen dan tevens als passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 gebruikt worden. Een passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in een plan-MER. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

²⁴ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

²⁵ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

²⁶ In enkele ecosystemen (kalkgraslanden, droge en natte heide) is het mogelijk de gevoeligheid van het systeem voor stikstofdeposities wat te verlagen door beheermaatregelen zoals plaggen, maaien, begrazen en vernatten. Zie hiervoor J. Kros et. al., Effecten van Ammoniak op de Nederlandse natuur, Alterra rapport 1698, juni 2008.

²⁷ Een zuurequivalent is de hoeveelheid zuur (H⁺ in mol/ha) die kan ontstaan in bodem of water. Hierbij geldt: 1 mol zwaveldioxide levert 2 mol zuur, 1 mol stikstofdioxide 1 mol zuur en 1 mol ammoniak 1 mol zuur.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Intensieve veehouderij Balkenbeltsweg, gemeente Tubbergen

De gemeente Tubbergen wil het Bestemmingsplan 'Buitengebied 2006' (partieel) herzien om zo medewerking te verlenen aan het verzoek om nieuwvestiging van een intensieve veehouderij op een locatie aan de Balkenbeltsweg. Vanwege de aanwezigheid van Natura 2000-gebied en het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor milieueffectrapportage beoordelingsplichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Het bevoegd gezag bij deze procedure is de gemeenteraad van Tubbergen.

ISBN: 978-90-421-2629-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

